

พ.ศ. ๒๕๖๕

๔ ม.ค. ๖๕

๑๔.๐๐๖.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่.....
วันที่ ๔ ม.ค. ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๔๕

ที่ นร ๑๑๑๔/๗๕๖๗

สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วย ภาคเกษตรของไทยมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมาโดยตลอด ทิศทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรโดยมีแนวทางพัฒนาที่สำคัญ คือ การปรับโครงสร้างภาคเกษตรเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าบนฐานความรู้ รวมทั้งสร้างความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการทำเกษตรที่ยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการเกษตรที่ลดการใช้สารเคมี และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ มีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๑. ความจำเป็นในการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

เนื่องจากการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นระบบการทำการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับความสมดุลของมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศ โดยจะช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรในไร่นาและสิ่งแวดล้อม ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกให้มากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและมีผลตอบแทนที่จะทำให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน โดยมีรูปแบบสำคัญ ๕ รูปแบบ ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร และเกษตรธรรมชาติ ทั้งนี้ การทำเกษตรกรรมยั่งยืน ต้องอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับการจัดการทรัพยากรที่มีความหลากหลายแตกต่างกันในหลายพื้นที่ รวมทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน ดังนั้น จึงมีพลวัตรของรูปแบบและกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนเกษตรมีความมั่นคงทางด้านอาหาร ลดการใช้สารเคมี ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น และลดความเสี่ยงด้านราคา รวมทั้งสามารถสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างพอเพียง และพึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น การขยายตัวของเกษตรกรรมยั่งยืนจะช่วยให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่มีหนี้สิน และมีความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม

๒. ข้อจำกัดการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

การดำเนินงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนในการผลักดันการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนที่ผ่านมา ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากประสบกับข้อจำกัดที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ กฎหมายและองค์กรที่รับผิดชอบ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเริ่มได้รับความสำคัญตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ แต่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่สามารถขยายผลได้ในวงกว้าง โดยปัจจุบันมีการทำเกษตรกรรมยั่งยืนจำกัดอยู่ในเกษตรกรเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้ เป็นผลจากการขาดกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบายที่จะเป็นเครื่องมือในการผลักดันและดำเนินงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ โดยเฉพาะกฎหมายหรือระเบียบที่จะกำหนดให้มีการผลักดันเกษตรกรรมแบบยั่งยืนอย่างจริงจัง

๒.๒ หน่วยงานบูรณาการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน การดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนที่ผ่านมามีเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินงาน โดยร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เป็นหน่วยงานในการปฏิบัติ ซึ่งยังไม่สามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมได้อย่างกว้างขวางเท่าที่ควร ดังนั้น หากการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนมีหน่วยงานหรือองค์กรที่ดูแลรับผิดชอบโดยเฉพาะที่สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนทั้งในระดับชุมชนและระดับนโยบายก็จะช่วยให้สามารถขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนได้อย่างเป็นระบบ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดได้

๒.๓ การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผลจากการขาดกลไกการดำเนินงานและหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ทำให้การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เนื่องจาก ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีได้รับงบประมาณจากโครงการที่เกี่ยวข้องที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการจำนวนไม่มากนัก

๓. ข้อเสนอแนะทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นไปอย่างเป็นระบบและสามารถขยายผลได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานฯ เห็นควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ องค์ประกอบ

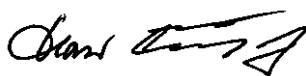
๑) เลขธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ประธานกรรมการ
๒) นายอำพน กิตติอำพน	รองประธานกรรมการ
๓) คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์	รองประธานกรรมการ
๔) นางสาวดวงพร เฮงบุญยพันธ์
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	กรรมการ
๕) นายเดชา ศิริภัทร
มูลนิธิข้าวขวัญ	กรรมการ

๔.๒ ให้ความเห็นชอบให้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ไปดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๓ เดือน

๔.๓ ให้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนเสนอรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งองค์กรบูรณาการการดำเนินการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน นโยบายในด้านการเงินการคลังที่เหมาะสม และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเร็วหลังเสร็จสิ้นภารกิจ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๒๕๑๒

โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๐๘๙๒

E-mail Montree@nesdb.go.th